

22. Wielkanocny Festiwal Ludwiga van Beethovena

22nd Ludwig van Beethoven Easter Festival

Honorowy Patronat Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy

Honorary Patronage of Andrzej Duda, the President of the Republic of Poland

Środa, 28 marca

19.30

Wednesday, 28 March

7:30 pm

Filharmonia Narodowa

Sala Koncertowa

Warsaw Philharmonic

Concert Hall

ul. Sienkiewicza 10

Organizacja / Organisation:

Wielkanocny Festiwal Ludwiga van Beethovena
Ludwig van Beethoven Easter Festival
Stowarzyszenie im. Ludwiga van Beethovena
Ludwig van Beethoven Association

Elżbieta Penderecka
Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny
President, General Director
Andrzej Giza, Dyrektor / Executive Manager

Współorganizacja / Co-organisers:
Filharmonia Narodowa w Warszawie
Warsaw Philharmonic

Teatr Wielki – Opera Narodowa
Teatr Wielki – Polish National Opera

Zamek Królewski w Warszawie
Royal Castle in Warsaw

Festiwal jest dofinansowany ze środków
Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
The festival is co-financed by the funds from
the Ministry of Culture and National Heritage.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Sinfonia Varsovia

Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia w
Katowicach
Polish National Radio Symphony Orchestra in Katowice

Orkiestra Filharmonii Poznańskiej
Orchestra of Poznań Philharmonic

Wrocławska Orkiestra Barokowa
Wrocław Baroque Orchestra

Orkiestra Kameralna Polskiego Radia AMADEUS
AMADEUS Chamber Orchestra of Polish Radio

Santander Orchestra

Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki
Zachęta – National Gallery of Art

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina
The Fryderyk Chopin University of Music

Współpraca / Collaboration:

Urząd Miasta Krakowa
The Municipality of Krakow

Uniwersytet Jagielloński
Jagiellonian University

Biblioteka Jagiellońska
Jagiellonian Library

Akademia Muzyczna w Krakowie
The Music Academy in Kraków

Muzeum Narodowe w Krakowie
National Museum in Krakow

Festiwal jest realizowany dzięki wsparciu finansowemu
Miasta Stołecznego Warszawy.
The Festival is produced thanks to the financial support
of the Capital City of Warsaw.

MIASTO
STOŁECZNE
WARSZAWA

WARSZAWA 16-30 MARCA 2018

www.beethoven.org.pl

Joseph Haydn (1732-1809)

Siedem ostatnich słów naszego Zbawiciela na krzyżu op. 51

The Seven Last Words of Our Saviour on the Cross, Op. 51

L'Introduzione: Maestoso ed Adagio

Sonata I: Largo

Pater, dimitte illis, quia nesciunt, quid faciunt

Sonata II: Grave e cantabile

Hodie mecum eris in paradiso

Sonata III: Grave

Mulier, ecce filius tuus

Sonata IV: Largo

Deus meus, Deus meus, utquid dereliquisti me?

Sonata V: Adagio

Sitio

Sonata VI: Lento

Consummatum est

Sonata VII: Largo

In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum

Il Terremoto. Presto e con tutta forza

Szymanowski Quartet:

Agata Szymczewska – skrzypce / violin

Robert Kowalski – skrzypce / violin

Volodia Mykytka – altówka / viola

Monika Leskovar – wiolonczela / cello

Wojciech Pszoniak – narrator

Wojciech Pszoniak

Szymanowski Quartet

Joseph Haydn

Siedem ostatnich słów naszego Zbawiciela na krzyżu op. 51

Wersja na kwartet smyczkowy napisana w Eisenstadt i Esterházie, ukończona 14 II 1787;
prawykonanie: 26 III 1787, Wiedeń; wydanie: Artaria, Wiedeń 1787.

Sława Haydna, kapelmistrza na dworze Esterházych, dotarła nawet do dalekiej Hiszpanii – Tomás de Iriarte poświęcił mu poemat *La música* (1779), król Karol III przesłał w darze złotą tabakierę z dukatami, zaś w roku 1785 José Sáenz de Santa María, markiz Valde-Iñigo zamówił kompozycję orkiestrową, przeznaczoną do wykonania podczas wielkopiątkowego nabożeństwa w oratorium Santa Cueva w Kadyksie, którego był przełożonym. Nabożeństwo odbywało się w szczególnej scenerii: ściany, okna i filary wnętrza zasłanianio czarnym suknem, a mrok rozpraszała jedynie duża lampa zwisająca pośrodku sklepienia. O oznaczonej godzinie po zmierzchu rozpoczynała się muzyka wstępnego preludium, a następnie na ambonę wychodził kapłan, który wypowiadał kolejno każde z ostatnich słów (zdań) ukrzyżowanego Chrystusa – i rozważał ich treść. Po każdym z siedmiu kazań schodził z ambony i modlił się przed ołtarzem, leżąc krzyżem. I wówczas rozbrzmiewała muzyka kolejnych siedmiu sonat-adagiów, zaś po ostatniej, siódmej – gwałtowne *Il terremoto*, ilustrujące trzęsienie ziemi. To w skrócie geneza pierwszej, orkiestrowej wersji *Siedmiu ostatnich słów naszego Zbawiciela na krzyżu* – niezwykle instrumentalnego oratorium, dzieła „ku zbudowaniu wiernych”. Kompozytor pisał o wysiłku, z jakim tworzył muzykę. Nie było łatwe napisanie cyklu blisko dziesięciominutowych adagiów – tak, by nie znużyły słuchacza, a potrafiły „obudzić w nim wszystkie uczucia, jakie wywołuje każde ze słów naszego umierającego Zbawiciela”.

Siedem ostatnich słów... to przykład wspaniałego operowania środkami retoryki muzycznej. Kształt muzycznych tematów, wybór tonacji, opracowanie fakturalne – wszystko służy tu unaocznieniu przekazywanych treści, podobnie jak niegdyś w Bachowskich kantatach, nazywanych „muzycznymi kazaniami”.

Utwór rozpoczyna dramatyczna *Introdukcja* (d-moll), uroczystym stylem nawiązująca do barokowej uwertury *à la française*.

W Sonacie I *Ojcze, odpuść im, bo nie wiedzą, co czynią* melodyczne *cantabile* oddaje łagodne uczucie rezygnacji, a jednocześnie brzmi niczym gest Bożego miłosierdzia.

W Sonacie II *Zaprawdę, powiadam tobie, dziś jeszcze będziesz ze mną w raju* pełna żalu początkowa fraza skrzypiec przechodzi z c-moll w niosące nadzieję Es-dur, zaś po mrocznym przetworzeniu, w reprzyzie – w rozjaśnione C-dur, w prosty sposób wyrażając akt przebaczenia skruszonemu grzesznikowi.

Głęboko subiektywna jest muzyka Sonaty III *Niewiasto, oto syn Twój. Synu, oto Matka twoja*, napisanej w czułym E-dur – tonacji prawdziwie miłosnego, synowskiego uczucia.

Przejmujący jest wyraz Sonaty IV *Boże mój, Boże, czemuś mnie opuścił?* – Haydn sięgnął tu do tragicznego f-moll, tonacji, której użył przed laty w 49. *Symfonii „La passione”*.

Zadziwiać musi ujęcie Sonaty V *Pragnę* – akompaniamentem *pizzicato*, który towarzyszy melodii tematu, a także uporczywymi repetycjami, budującymi muzyczną dramaturgię.

Sonatę VI *Wykonało się* otwiera pięcionutowy opadający *unisono* temat w g-moll, brzmiący niczym: *Consummatum est*; przewija się on w całej kompozycji naprzemiennie z drugim tematem skrzypiec – durowym, jakby wyrażającym zaufanie woli Bożej.

Ostatnia, VII Sonata *Ojcze, w ręce Twoje oddaję ducha mego* rozbrzmiewa nie w moll, lecz w ufnym, harmonijnym Es-dur – wszak to już kres, pogodzenie się – gdy ustaje bicie serca... I wówczas rozpętują się muzyczne żywioły – *Il terremoto*, z dramatycznym *unisono* i tnącymi muzyczną przestrzeń gwałtownymi akordami *tutti*, niezwykle reminiscencja barokowego *stile concitato*...

Orkiestrowe głosy dzieła ukazały się w Wiedniu w 1787 roku, a wraz z nimi także dwie inne autorskie wersje całości: na kwartet smyczkowy i na fortepian. Wersja kwartetowa rychło zyskała wielką popularność – sonaty odznaczały się wyjątkową głębią wyrazu, a przy tym nie były tak trudne jak tradycyjne kwartety Haydna.

Jest też wersja czwarta, oratoryjna – najbardziej okazała, z głosami solowymi i chórem (1796). Pierwszą przymiarkę do niej uczynił kapelmistrz z Pasawy, Joseph Frieberth, lecz Haydn, niezadowolony z efektu, wziął sprawę we własne ręce.

Stanisław Kosz

Joseph Haydn

The Seven Last Words of our Saviour on the Cross, Op. 51

Version for string quartet written in Eisenstadt and Esterháza; completed 14 February 1787; first performance: Vienna, 26 March 1787; first edition: Artaria, Vienna 1787.

The fame of Haydn, chapel master to the Esterházy court, reached even to faraway Spain: Tomás de Iriarte dedicated his poem *La música* (1779) to him; King Charles III sent him the gift of a gold snuff box with ducats; and in 1785, José Sáenz de Santa María, Marquis of Valde-Iñigo, commissioned an orchestral work intended for performance during the Good Friday service at the Oratory of Santa Cueva in Cádiz, where he was rector. The service took place in an unusual setting: the walls, windows and pillars of the interior were covered in black cloth, the darkness broken by just one large lamp hanging down from the middle of the ceiling. At the appointed hour after dusk, a musical prelude began, then a priest ascended the pulpit and spoke in turn each of the last words (sentences) of the crucified Christ – and preached on their content. After each of the seven sermons, he came down from the pulpit and prayed before the altar, lying prostrate. At that time, the music of seven successive sonata-adagios was heard; and after the seventh and final one, the violent *Il terremoto*, illustrating an earthquake. These are, in brief, the origins of the first, orchestral version of *The Seven Last Words of our Savior on the Cross* – an extraordinary instrumental oratorio work “for the edification of the faithful”. The composer wrote about the effort with which he had composed the music. It was not easy to write a cycle of nearly ten-minute-long adagios so that they would not weary the audience, but rather be able to “evoke in them all of the feelings triggered by each of the words of our dying Savior”.

Seven last words... is a spectacular example of skillfully employed musical rhetoric. The shape of the musical themes, the choice of key, the textural setting... – everything here serves to illustrate the content being conveyed, much as once upon a time in Bach’s cantatas, known as “musical sermons”.

The work begins with a dramatic Introduction (D minor) in a solemn style alluding to the Baroque overture *à la française*.

In Sonata no. 1 *Father, forgive them, for they know not what they do*, the *cantabile* melody conveys a gentle sense of resignation, while also managing to sound like a gesture of God’s mercy.

In Sonata no. 2 *Truly, I say to you, today you will be with me in paradise*, the sorrowful initial theme on the violin passes from C minor to a more hopeful E-flat major; after a gloomy development, the recapitulation passes into a brilliant C major, expressing in a simple manner the act of forgiveness for the repentant sinner. The music of Sonata no. 3 *Woman, behold your son. Son, behold your mother* is deeply subjective, written in a tender E major – the key of truly loving filial affection.

The expression of Sonata no. 4 *My God, my God, why have you forsaken me?* is excruciating – Haydn has turned here to the tragic key of F minor, which he used years earlier in *Symphony no. 49 “La Passione”*.

Sonata no. 5 *I thirst* comes as a bit of a surprise with its *pizzicato* accompaniment to the theme, as well as its persistent repetitions building the musical dramaturgy.

Sonata no. 6 *It is finished* opens with a five-note descending *unisono* theme in G minor, sounding like *Consummatum est*; it is woven through the whole work in alternation with the secondary violin theme in a major key expressing, as it were, confidence in the will of God.

Finally, Sonata no. 7 *Father, into your hands I commend my spirit* is heard not in a minor tonality, but in a confident, harmonious E-flat major – this is, after all, the end, the reconciliation, where the heartbeat ceases... And then the musical elements are unleashed, and we are presented with *Il terremoto*, with a dramatic *unisono* and violent *tutti* chords cutting the musical space, in an extraordinary echo of the Baroque *stile concitato*.

The work’s orchestral parts were published in Vienna in 1787; and together with them, two other original versions of the score as well: for string quartet and for piano. The quartet version soon gained great popularity – the sonatas were distinguished by an exceptional depth of expression and, at the same time, were not as difficult as Haydn’s traditional quartets. Incidentally, there is also a fourth, oratorio version – the most impressive, with solo voices and chorus (1796). A first attempt at it was made by Joseph Frieberth, chapel master of Passau, but Haydn, dissatisfied with the result, took matters into his own hands...

Stanisław Kosz

Szymanowski Quartet

Agata Szymczewska (skrzypce), Robert Kowalski (skrzypce), Volodia Mykytka (altówka), Monika Leskovar (wiolonczela)

Szymanowski Quartet od niemal 20 lat prowadzi międzynarodową działalność koncertową, będąc stałym gościem na scenach wszystkich kontynentów. Rozpoczynając swą dynamiczną karierę w 1996 roku, zespół natychmiast awansował do ekskluzywnego grona najpopularniejszych kwartetów smyczkowych na świecie, wyróżniając się swą ekspresyjnością i dbałością o stylistyczną różnorodność oraz własnym dźwiękowym charakterem.

Poprzez nazwisko swojego patrona, Karola Szymanowskiego, kwartet stał się ambasadorem jego muzyki na świecie, a tym samym muzyki polskiej, wykonując w niemal każdym koncercie utwory Szymanowskiego oraz innych kompozytorów polskich. Pierwszymi impulsami we wczesnej działalności kwartetu były nagrody w międzynarodowych konkursach muzycznych we Florencji, Melbourne, Osace, Monachium, Weimarze i Hanowerze oraz spotkania z wielkimi osobowościami takimi jak Hatto Beyerle, Alfred Brendel, Isaak Stern, Walter Levin czy członkami legendarnych kwartetów Amadeus, Guarneri, Juilliard i Emerson.

Od początku swojej kariery kwartet regularnie występuje w najważniejszych salach koncertowych, takich jak m.in.: Carnegie Hall w Nowym Jorku, Wigmore Hall w Londynie, Concertgebouw w Amsterdamie, wiedeńskiej Musikverein, Konzerthaus w Wiedniu i Berlinie. Zespół gości także na renomowanych festiwalach: BBC Proms, Schleswig-Holstein, Rheingau, Schwetzingen, Schubertiade czy Lockenhaus; odbywa także corocznie trasy koncertowe w USA, Kanadzie i Azji oraz występuje w Ameryce Południowej i Australii. Kwartet regularnie pracuje ze znanymi kompozytorami, takimi jak Krzysztof Penderecki, Sofia Gubaidulina lub Magnus Lindberg, dbając jednocześnie o wykonania utworów kompozytorów młodszej generacji.

Szymanowski Quartet można usłyszeć na nagraniach wytwórni fonograficznych Avi, Cavi-Music, Hyperion, Haenssler Classic, DECCA, SWR, BBC.

szymanowskiquartet.com

Szymanowski Quartet

Agata Szymczewska (violin), Robert Kowalski (violin), Volodia Mykytka (viola), Monika Leskovar (cello)

The Szymanowski Quartet has performed concerts on international stages for nearly 20 years, being a regular guest on all the continents. Opening its dynamic career in 1996, the ensemble immediately moved up to the exclusive bevy of the world's most popular string quartets, standing out with the character of its sound, and their expressiveness and care for the variety of style.

As the name of its patron, Karol Szymanowski, suggested, the quartet became an ambassador of his, and consequently of Polish music in the world and it has performed works of Szymanowski and other Polish composers in nearly every concert. In the early history of the quartet, the first rewards came with prizes at international music competitions in Florence, Melbourne, Osaka, Munich, Weimar and Hanover, and meetings with such great personalities as Hatto Beyerle, Alfred Brendel, Isaak Stern, Walter Levin, and members of the legendary quartets – Amadeus, Guarneri, Juilliard, and Emerson.

From its earliest days, the quartet has regularly performed in the most important concert halls, including the Carnegie Hall in New York, Wigmore Hall in London, Concertgebouw in Amsterdam, Musikverein in Vienna, and the Konzerthaus in Vienna and Berlin. The ensemble is also hosted at such festivals of great renown as the BBC Proms, Schleswig-Holstein, Rheingau, Schwetzingen, Schubertiade, and Lockenhaus. Every year, the musicians tour the US, Canada, and Asia, and perform in South America and Australia.

The quartet regularly works with eminent composers, notably Krzysztof Penderecki, Sofia Gubaidulina, and Magnus Lindberg, at the same time making sure they perform works by the composers of the younger generation.

Recordings by the Szymanowski Quartet can be heard on a range of labels including Avi, Cavi-Music, Hyperion, Haenssler Classic, DECCA, SWR, BBC.

szymanowskiquartet.com

Wojciech Pszoniak. Wybitny polski aktor teatralny i filmowy.

Urodził się we Lwowie, gdzie spędził pierwsze dwa lata życia. Dorastał w Gliwicach. W młodości grał na skrzypcach i klarnecie, w liceum muzycznym w Bytomiu uczył się gry na oboju. W 1968 roku ukończył studia na PWST w Krakowie.

Występował na scenach Starego Teatru w Krakowie oraz teatrów warszawskich: Narodowego i Powszechnego. W latach 70. ubiegłego wieku występował w kabarecie „Pod Egidą”. Od końca lat 70. gra w teatrach francuskich, a w latach 80. wyjechał na stałe do Paryża. Od lat 90. grywa zarówno w teatrach europejskich, jak i w polskich. Wykłada w Akademii Teatralnej w Warszawie. Zagrał w wielu filmach polskich i zagranicznych, m.in. u Andrzeja Wajdy w *Piłacie i innych*, *Weselu*, *Ziemi obiecanej*, *Dantonie* i *Korczaku*, w *Szpitalu Przemienienia* Edwarda Żebrowskiego i *Austerii* Jerzego Kawalerowicza, a także w *Znaczących latach* w reż. Pierre’a Boutrona, *Czerwonej Wenecji* Etienne’a Périer’a, *Les lendemains qui chantent* Jacques’a Fanstena i w wielu innych.

Wojciech Pszoniak. Distinguished Polish theatrical and film actor Wojciech Pszoniak was born in Lviv – where he spent the first two years of his life – and grew up in Gliwice. In his youth, he played violin and clarinet; at music high school in Bytom, he studied oboe performance. In 1968, he graduated from the State Drama School in Kraków.

The artist has appeared on the stages of the Stary Theatre in Kraków and the National and Powszechny theatres in Warsaw. In the 1970s, he performed at the Pod Egidą cabaret. Since the end of the 1970s, he has been playing in French theatres; in the 1980s, he emigrated to Paris. Since the 1990s, he has been playing at theatres both in Poland and elsewhere in Europe. He lectures at the Academy of Dramatic Art in Warsaw.

Wojciech Pszoniak has played in many Polish and foreign films, among others Andrzej Wajda’s *Pilate and Others*, *The Wedding*, *The Promised Land*, *Danton* and *Korczak*, Edward Żebrowski’s *Hospital of the Transfiguration* and Jerzy Kawalerowicz’s *Austeria*, Pierre Boutron’s *Les années sandwichs*, Étienne Périer’s *Venetian Red*, Jacques Fansten’s *Les lendemains qui chantent* and many others.

Stowarzyszenie im. Ludwiga van Beethovena

Ludwig van Beethoven Association

ul. Sławkowska 14/7

31-014 Kraków – Poland

tel./fax: + 48 12 423 15 17

e-mail: biuro@beethoven.org.pl

www.beethoven.org.pl

Produkcja / Production:

Elżbieta Chojnowska, Iwona Dyrduł,
Marta Gołda-Zajac, Sylwia Idźkiewicz-Lichocka,
Małgorzata Jachym-Czyż, Filip Nazar,
Małgorzata Szyndel, Irena Tarkowska,
Joanna Tomaszewska, Mirosława Wachowska-Nowak.

Biuro prasowe / Press room: Jakub Lis, Michał Smolis.

Katalog jest wydawany przez Stowarzyszenie

im. Ludwiga van Beethovena

The Festival catalog is published by Ludwig
van Beethoven Association

Redakcja i koordynacja / Coordinating Editor:

Ewa Siemdaj

Opracowanie graficzne / Graphic layout by:

Witold Siemaszkiewicz

Tłumacze / Translators:

Piotr Krasnowolski, Xymena Pietraszek-Płatek,

Tomasz Tesznar

**Noty biograficzne wykonawców na podstawie
dostarczonych materiałów / Performer's biographies
based on submitted material**

Fotograficy / Photographs: Woody Ochnio,

Małgorzata Popinigris.

Plakat Festiwalu / Poster design: Mariusz Tarkawian

© 2018, Stowarzyszenie im. Ludwiga van Beethovena
Ludwig van Beethoven Association

Obsługę prawną Stowarzyszenia im. Ludwiga
van Beethovena oraz Wielkanocnego Festiwalu
im. Ludwiga van Beethovena zapewnia kancelaria
Tomasik Pakosiewicz Groele Adwokaci i Radcowie
Prawni Sp.p. w Krakowie
(**www.tpg.net.pl**)

The Ludwig van Beethoven Association and the Ludwig
van Beethoven Easter Festival use legal services kindly
provided by the TPG Law Firm Kraków (kancelaria
Tomasik Pakosiewicz Groele Adwokaci
i Radcowie Prawni Sp.p. w Krakowie;
www.tpg.net.pl)

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

Dofinansowano
ze środków Ministerstwa
Kultury i Dziedzictwa
Narodowego

MIASTO
STOŁECZNE
WARSZAWA

Festiwal zrealizowany
dzięki wsparciu
finansowemu Miasta
Stołecznego Warszawy

**FILHARMONIA
NARODOWA**
Dyrektor Artystyczny JACEK KASPSZYK

TEATR WIELKI
OPERA
NARODOWA

ZACHĘTA

**Sinfonia
Varsovia**

INSTITUT
ADAMA
MICKIEWICZA

CULTUREP ADAM
MICKIEWICZ
INSTITUTE

PARTNER GŁÓWNY

MECENAS

REGENT
WARSAW HOTEL

Bank Zachodni WBK
Grupa Santander

ALBERT RIELE
SWISS WATCHES 1881

UTAL LICENSE PLATE
SOLUTIONS

HEXELINE

VISTULA

Litus
HOTEL & RESTAURACJE

Perlage

Bazylierek
STARE MIASTO

eventim.pl
MAMY TWOJ BILET

TVP
KULTURA

pap
POLSKA AGENCJA PRASOWA

RZECZPOSPOLITA

VIVA!

URODA

MODA

LAVIE

THINKTANK

JCDecaux

WARSAW
CHOPIN
AIRPORT

LOTNISKO
CHOPINA
WARSZAWA

STRÖER

BEETHOVEN
MAGAZINE